

AVOCATUL POPORULUI

*Domeniul privind
prevenirea torturii – MNP*

Aprob

Avocatul Poporului

Renate Weber

Raport

privind vizita desfășurată la Penitenciarul Bacău, județul Bacău

Raportul este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea activității de monitorizare.**
- 2. Constatările rezultate din activitatea de monitorizare.**
- 3. Recomandări.**

Bacău – 2025

1. Cadrul general și organizarea vizitei.

Prin Legea nr. 109/2009, România a ratificat Protocolul opțional (denumit în continuare OPCAT), adoptat la New York la 18 decembrie 2002, la Convenția împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10 decembrie 1984.

Instituția Avocatul Poporului, prin Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție, îndeplinește atribuțiile de Mecanism Național de Prevenire a torturii în locurile de detenție (MNP), conform prevederilor OPCAT

Potrivit prevederilor legale, **scopul MNP** este acela de a monitoriza în mod regulat tratamentul aplicat persoanelor aflate în locuri de detenție, în vederea consolidării protecției acestora împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante, prin: vizitarea anunțată sau inopinată a locurilor de detenție; formularea de recomandări conducerii locurilor de detenție vizitate, în urma vizitelor efectuate etc.

În temeiul OPCAT, precum și a dispozițiilor prevăzute la art. 2 alin. (2), art. 16 alin. (1), art. 35 lit. a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, coroborate cu dispozițiile Ordinului Avocatului Poporului nr. 134/2019 și conform Planului anual de vizite aprobat pentru anul 2025, în data de 27.05.2025 a fost efectuată o vizită la Penitenciarul Bacău, județul Bacău, având ca obiectiv consolidarea protecției persoanelor aflate în locuri de detenție împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante, precum și verificarea altor aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție, care pot apărea în timpul vizitei.

Echipa de vizitare a fost formată din: doamna (jurist), domnul (medic) și domnul (psiholog), colaboratori externi ai instituției Avocatul Poporului, precum și doamna , reprezentant al organizației neguvernamentale Asociația TREBUIE Bacău.

2. Cooperarea conducerii unității vizitate cu membrii echipei MNP.

Vizita a debutat cu discuții prealabile la care au participat reprezentanți din conducerea unității penitenciare, care au dat dovadă de disponibilitate și flexibilitate pentru comunicarea

directă cu membrii echipei MNP, și anume: Director penitenciar, Director adjunct Siguranța deținerii și regim penitenciar, Director adjunct Reintegrare socială, Director adjunct Economico-administrativ și medic șef. Discuțiile au vizat obiectivele vizitei, precum și alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii

3. Constatările rezultate din vizita efectuată.

La data efectuării vizitei în Penitenciarul Bacău erau custodiate 543 persoane private de libertate (din care 525 bărbați și 18 femei), la o capacitate legală de 409 locuri, ceea ce reprezenta un procent de ocupare de aproximativ 123% din capacitatea legală. Conform informațiilor furnizate de către personalul Penitenciarului Bacău, erau custodiate mai multe categorii de persoane private de libertate (bărbați și femei). Drept urmare, organizarea secțiilor de deținere, sub aspectul asigurării separațiunii deținuților pe categorii și regimuri de executare, determina ca unele secții să aibă un indice de supraaglomerare mare, iar în unele secții indicele să fie sub 100%.

La data efectuării vizitei, Penitenciarul Bacău custodia următoarele categorii de persoane private de libertate:

- persoane arestate preventiv la dispoziția organelor judiciare din județele Bacău și Neamț;
- persoane condamnate de sex feminin, tineri și minori, din toate regimurile de executare cu cauze pe rolul organelor judiciare din județele Bacău, Neamț, Vaslui, Iași, Vrancea, Buzău, Galați, Botoșani și Suceava;
- persoane condamnate de sex masculin din toate regimurile, inclusiv deschis care sunt incluse în activități productive.

Referitor la categoria persoanelor vulnerabile, conform informațiilor furnizate de către personalul penitenciarului, la data efectuării vizitei erau custodiate următoarele:

- 25 persoane private de libertate cu vârsta de peste 65 de ani;
- 6 persoane private de libertate cu dizabilități;
- 18 persoane private de libertate de sex feminin.

Având în vedere că în Penitenciarul Bacău existau secții de deținere în care supraaglomerarea era evidentă, membrii echipei de vizitare consideră că este imperios necesară gestionarea supraaglomerării din aceste secții de deținere, motivat de faptul că aceasta este sursa unor probleme grave în domeniul tratamentului, sănătății, securității și

reabilitării.

Conducerea penitenciarului era asigurată de către un director și trei directori adjuncți (director adjunct siguranța deținerii și regim penitenciar, director adjunct intervenție psihosocială și director adjunct economico-administrativ).

Activitatea Penitenciarului Bacău era asigurată de un număr de 329 de angajați ai Administrației Naționale a Penitenciarelor, însă în statul de funcții au fost observate **54 de posturi vacante (23 posturi de ofițer și 31 de posturi de agent)**. Cea mai mare lipsă de personal se înregistra la **Direcția Intervenție Psihosocială și în sectorul operativ**. Conform informațiilor primite de la personalul Penitenciarului Bacău, în perioada 01.01.2025-27.05.2025 au fost angajați prin concurs, din sursă externă, 8 polițiști de penitenciare. **Având în vedere acest aspect, membrii echipei de vizitare consideră necesar să se ia măsurile legale pentru angajarea personalului psihosocial și din sectorul operativ necesar desfășurării activităților din Penitenciarul Bacău.**

În ceea ce privește pregătirea personalului, în anul 2025 au fost realizate următoarele activități:

- 95 polițiști de penitenciare au participat în luna martie la sesiunea de instruire trimestrială
- Programul de pregătire specifică pentru siguranță personală și intervenție specializată, destinat exclusiv personalului din sectorul siguranța deținerii regim penitenciar penitenciar, cu excepția membrilor structurilor de intervenție;
- 2 polițiști de penitenciare au participat în lunile aprilie și mai la programul de perfecționare pentru polițiștii de penitenciare definitiv proveniți prin încadrare din sursă externă sau transfer din instituțiile publice de apărare și securitate națională;
- 125 polițiști de penitenciare au participat în luna aprilie la ședința trimestrială de tragere, cu armamentul din dotare.
- 23 polițiști de penitenciare au participat în luna aprilie și mai la Programul „Dincolo de succes”, bazat pe filosofia lui John C. Maxwell;
- 1 polițist de penitenciare a participat în perioada 19.05.-20.06.2025, la cursul de „Evaluator competențe profesionale”, desfășurat în cadrul Școlii Naționale de Pregătire a Agenților de Penitenciare „Constantin Brâncoveanu” Târgu-Ocna;

- 17 polițiști de penitenciare au participat la sesiunea de pregătire condusă de către directorul unității, cu adresabilitate la nivelul funcțiilor de conducere cu atribuții în interacțiunea cu persoanele private de libertate, potrivit Planului de management al Administrației Naționale a Penitenciarelor pe anul 2025.

Sectorul de deținere al penitenciarului cuprindea 3 pavilioane (dintre care unul era renovat), fiind organizat pe șase secții de deținere interioară și o secție exterioară. Baza materială a Penitenciarului Bacău era formată și din clădiri administrative, sector vizite, cameră pentru vizite intime, atelier de tâmplărie, cabinet medical, infirmerie, sală de sport, bloc alimentar, curți de plimbare.

Penitenciarul era racordat la sistemul centralizat de distribuție a apei și la canalizare. Apa caldă era distribuită zilnic după un program adus la cunoștința persoanelor private de libertate. Energia electrică era distribuită din sistemul centralizat, iar noaptea funcționa doar iluminatul de veghe. Produsele de igienă erau distribuite lunar, iar dezinsecția și dezinfecția se făceau periodic sau la cerere de către firme cu care erau încheiate contracte de prestări servicii.

Referitor la fondurile alocate pentru desfășurarea în bune condiții a activităților din Penitenciarul Bacău, acestea au fost apreciate de conducerea penitenciarului ca fiind suficiente, astfel că anterior efectuării vizitei au putut fi realizate o serie de reparații curente la spațiile de cazare a deținuților și s-au achiziționat bunuri materiale după cum urmează: pompă de creștere a presiunii apei; mașini, echipamente și mijloace de transport; mobilier și aparatură birotică etc.

Cu ocazia efectuării vizitei la Penitenciarul Bacău, membrii echipei de vizită au constatat următoarele:

Penitenciarul Bacău era organizat în șapte secții de deținere, din care șase secții destinate cazării persoanelor private de libertate de sex masculin, o secție destinată cazării persoanelor private de libertate de sex feminin și un punct de lucru exterior cu cazare permanentă.

Secția E 1 și E 2 erau destinate cazării deținuților tineri de sex masculin, repartizați în regim deschis și semideschis, condamnați la pedeapsa închisorii. În cadrul acestor secții se respecta standardul minim de 4 mp/deținut. Din interviurile avute cu persoanele private de libertate a reieșit că, **deși activitățile de dezinsecție se efectuau periodic și la cerere, existau numeroase camere în care era semnalată prezența ploșnițelor. Având în vedere acest aspect, membrii echipei de**

vizitare consideră că este necesar să fie continuate acțiunile de igienizare a camerelor de deținere, să fie efectuate operațiuni de dezinsecție cu o frecvență mai mare, precum și să se verifice eficiența substanțelor folosite.

Celelalte secții de cazare erau localizate în pavilioane vechi ale penitenciarului, existând secții în care în care supraaglomerarea era evidentă, **unele camere fiind dotate cu paturi pe trei nivele (secția pentru persoanele arestate preventiv), ceea ce determina nemulțumirea persoanelor private de libertate cu privire la condițiile de cazare. Și în aceste secții a fost semnalată prezența ploșnițelor, existența mobilierului și saltelelor vechi, a grupurilor sanitare cu igrasie și miros neplăcut, precum și lipsa spațiilor de depozitare a bunurilor și obiectelor personale. Membrii echipei de vizitare consideră necesar să se întreprindă măsuri pentru îmbunătățirea condițiilor de cazare prin dotarea tuturor camerelor cu paturi și saltele noi, precum și cu mobilierul necesar pentru păstrarea bunurilor și obiectelor personale, igienizarea băilor, precum și eliminarea celui de-al treilea nivel de paturi din toate camerele de detenție.**

Referitor la acordarea asistenței medicale, conform informațiilor furnizate de către personalul penitenciarului, asigurarea asistenței medicale pentru persoanele private de libertate s-a efectuat în regim normal, fără sincope, conform normelor legale în vigoare și Planului de măsuri aprobat de Administrația Națională a Penitenciarelor.

Cu ocazia vizitei s-a constatat faptul că asistența medicală în cadrul Penitenciarului Bacău era asigurată în mod constant de către un medic specialist medicină de familie, angajat al penitenciarului, care îndeplinea și funcția de Medic Șef. Acesta supraveghea periodic starea de sănătate a persoanelor private de libertate cu afecțiuni cronice și actualiza schemele terapeutice în concordanță cu necesitățile medicale ale acestora. De asemenea, în unitate își desfășura activitatea și un medic stomatolog, aflat la momentul vizitei în concediu de risc maternal.

Asistența medicală în cadrul Penitenciarului Bacău era asigurată și de personal medical cu studii medii, astfel: 8 asistenți medicali din care 2 în concediu de risc maternal, respectiv concediu creștere copil, 1 asistent medical de stomatologie și 1 asistent de farmacie.

Este imperios necesar ca Penitenciarul Bacău să continue activitatea de recrutare a medicilor în specialitatea medicină de familie, inclusiv prin activități de promovare a ofertei de

cariera în cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor în unitățile de învățământ superior medical ce organizează sistem de formare prin rezidențiat în specialitatea medicină de familie. **Totodată, este necesar să se poarte discuții cu reprezentanții Colegiului Medicilor Bacău în vederea identificării unor medici în specialitatea medicină de familie, care ar fi dispuși să efectueze activitate medicală în cadrul penitenciarului, sub forma unor contracte de colaborare.** În acest sens, personalul unității a precizat că **atragera medicilor în specialitatea medicină de familie, sub forma contractelor de colaborare, este aproape imposibilă din cauza unor limitări prevăzute de lege în ceea ce privește activitatea medicală desfășurată în contract cu Casa Națională de Asigurări de Sănătate și activitatea medicală desfășurată cu Casa OPSNAJ.** Membrii echipei de vizitare consideră oportun să se realizeze informarea factorilor decizionali la nivel central cu privire la această situație și efectuarea de demersuri privind armonizarea legislației care guvernează activitatea celor două sisteme de asigurări de sănătate.

La momentul efectuării vizitei, Penitenciarul Bacău nu avea angajat nici un medic psihiatru și nu încheiase nici un contract de colaborare cu un medic în specialitatea psihiatrie.

În cadrul unității de deținere activitatea medicală se desfășura în mai multe spații, astfel:

a. **Cabinet medical de medicină generală** prevăzut cu cabinet de consultații și sală de tratamente în cadrul căruia se gasea un aparat de urgență dotat conform baremului prevăzut de legislația în vigoare, precum și cu echipamente medicale pentru monitorizarea stării de sănătate specifice unui cabinet de medicină de familie. La momentul efectuării vizitei nu au fost identificate medicamente cu termen de valabilitate depășit. Cabinetul medical era dotat și cu trusă de intervenție de urgență, prevăzută cu echipamente și materiale sanitare specifice. De remarcat este faptul că în cadrul Penitenciarului Bacău existau și erau funcționale 16 defibrilatoare semiautomate externe, iar personalul medical și cel de pază era instruit în folosirea lor. Utilitatea acestor defibrilatoare a fost demonstrată în cazul resuscitării cu succes a unui pacient aflat în stop cardiorespirator, în luna octombrie 2024, dotare ce a permis aplicarea a două șocuri electrice externe, înainte de sosirea echipajului medical de urgență alertat prin SNUAU 112, aspect ce a îmbunătățit enorm șansele de supraviețuire ale persoanei în cauză. Potrivit informațiilor primite de la personalul unității, la momentul vizitei, persoana privată de libertate resuscitată își executa

pedeapsa privativă de libertate în altă unitate penitenciară, fiind pe deplin independent funcțional. **Conform opiniei membrilor echipei de vizitare, dotarea unităților penitenciare cu sisteme de defibrilare semiautomată și instruirea întregului personal în acordarea primului ajutor de bază ar fi necesar să constituie un standard.**

- b. **Camera de gardă;**
- c. **Cabinet stomatologic** dotat cu unit dentar în care se realizează intervenții de medicină stomatologică.
- d. **Punct farmaceutic**, care gestionează atât medicația necesară cabinetului medical, cât și medicația prescrisă pacienților cu afecțiuni cronice;

Deși la momentul efectuării vizitei spațiile destinate activității de asistență medicală dețineau Autorizație Sanitară de Funcționare emisă de către Direcția de Sănătate Publică, acestea erau improprie pentru desfășurarea acestei activități, fiind **insuficiente ca suprafață, neaerisite și neiluminate**. Având în vedere acest aspect, **membrii echipei de vizitare consideră necesar să se ia măsuri pentru alocarea resurselor financiare în scopul organizării corespunzătoare a cabinetelor medicale și reorganizării infirmeriei într-un spațiu adecvat, care să respecte cerințele minime ale unui salon de internare.**

În momentul efectuării vizitei nu exista amenajată o cameră pentru persoanele aflate în refuz de hrană, acestea fiind monitorizate în camera de cazare.

În urma discuțiilor avute cu personalul medical aflat la serviciu am constatat faptul că aprovizionarea cu medicamente neceare funcționării celor două cabinete medicale se desfășura anevoios, la intervale mari de timp (aproximativ 6 luni), aspect care făcea ca periodic să apară disfuncționalități în asigurarea stocurilor de medicamente necesare asistenței medicale la cerere. Membrii echipei de vizitare consideră necesară actualizarea procedurii de aprovizionare cu medicamente, astfel încât să nu existe sincope în asigurarea medicamentelor de primă necesitate, în conformitate cu necesitățile persoanelor private de libertate din Penitenciarul Bacău .

La momentul vizitei, în evidențele medicale existau persoane private de libertate cu boli cronice, astfel: 49 cu afecțiuni cardiovasculare; 9 cu diverse dizabilități; 27 cu diabet zaharat din

care insulinodependenți 6; 1 cu afecțiune oncologică; 125 cu afecțiuni psihiatrice, dintre care 80 de persoane aflate sub tratament strict supravegheat.

În urma discuției cu personalul medical, echipa de vizitare a constatat faptul că medicația bolnavilor cronici era asigurată în mod corespunzător, conform recomandărilor medicale, aspect regăsit și în discuțiile cu persoanele private de libertate din Penitenciarul Bacău.

În ceea ce privește persoanele cu afecțiuni psihiatrice se constată o situație îngrijorătoare, atât sub aspect cantitativ (30% dintre deținuți erau diagnosticați cu afecțiuni psihiatrice), cât și sub aspect calitativ (lipsa unui medic psihiatru în penitenciar). Având în vedere cele constatate, este necesar să se efectueze demersuri pentru încheierea unui contract de colaborare cu un medic psihiatru, care să gestioneze acest tip de afecțiuni, precum și asigurarea pregătirii profesionale a asistenților medicali în acest domeniu specific.

Membrii echipei de vizitare au reținut că activitatea de asistență medicală generală este documentată într-un registru, în anul 2025 consemnându-se 7809 de prezentări și 1557 de tratamente.

De asemenea, în cadrul Penitenciarului Bacău exista un registru de consemnare a leziunilor traumatiche, din care a reieșit că, în cursul anului 2025 fuseseră înregistrate 47 de cazuri. Acestea erau înregistrate în mod separat, fiind consemnate atât informații despre identitatea victimei, examenul clinic cu descrierea leziunilor, modul de producere a evenimentului, precum și tratamentul primit. Personalul penitenciarului a informat membrii echipei de vizitare despre faptul că începând cu anul 2024 nu s-au mai aplicat sancțiuni disciplinare persoanelor private de libertate, în astfel de cazuri de autoagresiune, în conformitate cu normele CPT.

În ceea ce privește situațiile de refuz de hrană, membrii echipei de vizitare au reținut că, în anul 2025, au fost înregistrate 25 de cazuri, perioada refuzului de hrană fiind cuprinsă între câteva ore și 3-4 zile. Pe perioada refuzului de hrană personalul medical a monitorizat atât starea clinică a persoanei private de libertate, cât și parametrii vitali, astfel: tensiune arterială, frecvență cardiacă, saturație periferică în oxigen și glicemie. În situația degradării acestor parametri, era solicitat sprijin prin intermediul numărului unic de urgență 112.

La momentul vizitei în cadrul Penitenciarului Bacău se aflau în evidență un număr de 66 de deținuți care au declarat antecedente de consum de substanțe psihotrope/psihoactive, dintre

care: 10 cocaina, 5 heroină, 19 canabis și 32 alte substanțe sau combinații.

Conform informațiilor primite de la personalul unității, în cursul anului 2025 nu a avut loc nici o tentativă de suicid.

Produsele de igienă erau distribuite lunar, iar dezinsecția și dezinsecția se făceau periodic sau la cerere, de către firme cu care erau încheiate contracte de prestări servicii.

La nivelul Penitenciarului Bacău, hrana era preparată în bucătăria penitenciarului de către deținuți selecționați, sub îndrumarea unui bucătar. Penitenciarul Bacău avea autorizație emisă de Direcția Sanitară Veterinară și Pentru Siguranța Alimentelor Bacău pentru blocul alimentară.

Conform meniului decadal pus la dispoziția membrilor echipei de vizitare, alimentația persoanelor private de libertate era diferențiată în funcție de vârstă, munca prestată, starea de sănătate (regim gastric, pentru diabet zaharat, hepatic, desodat, renal), precum și după religie. Conform meniului pus la dispoziție de către personalul de specialitate, la data efectuării vizitei, la prânz s-au servit următoarele: ciorbă de legume (regim normal) și mâncare de mazăre cu carne (regim diabet). Membrii echipei de vizitare au verificat hrana destinată servirii prânzului, constatând că aceasta este corespunzătoare din punct de vedere organoleptic, aspect confirmat și de către majoritatea persoanelor private de libertate.

Față de vizita anterioară, membrii echipei de vizitare au observat că au fost efectuate lucrări de reparație la nivelul bucătăriei și de dotare cu echipamente specifice, **punctul critic fiind în continuare umiditatea prezentă în blocul alimentară, aspect care crează un disconfort deosebit persoanelor care își desfășoară activitatea în acest spațiu. Cu privire la acest aspect, membrii echipei de vizitare consideră necesar să se continue eforturile de îmbunătățire a condițiilor de preparare a hranei, cât și de asigurare a unei hrane corespunzătoare, atât din punct de vedere caloric, organoleptic, cât și adaptată stării de sănătate și preferințelor personale sau religioase.**

Referitor la asistența psiho-socială desfășurată în Penitenciarul Bacău, membrii echipei de vizitare au reținut că accesul la educație și la activități culturale era susținut prin programe aprobate și derulate constant, însă nivelul de participare depindea de numărul celor interesați, implicit de motivația individuală a acestora. Sunt de remarcat eforturile echipelor specializate (psihologi, asistenți sociali), acestea fiind vizibile, cu rezultate apreciabile în intervenția

psihologică directă (evaluare psihologică periodică, discuții individuale și asistență psihologică pentru reducerea anxietății, agresivității și prevenirea suicidului, intervenție și parteneriat în condițiile accentuării afecțiunilor psihice) și în ceea ce privește (re)integrarea psihosocială. Dreptul la informare era asigurat prin mijloace adecvate (radio/TV, publicații, activități la bibliotecă etc) și constant, se derulau activități socio-educative și culturale, care susțin reintegrarea, autocunoașterea și dezvoltarea competențelor personale. Totuși, programele educative și de reintegrare, deși sunt active, **participarea rămâne redusă în unele secții, aceasta necesitând stimulare suplimentară în rândul cititorilor.**

Comunicarea dintre personal și deținuți a fost apreciată ca fiind funcțională și corectă, cu elemente de deschidere și cooperare observabile în interacțiunile directe, principala preocupare, în anumite contexte, punând accent pe dezvoltarea abilităților de comunicare empatică și de gestionare non-conflictuală a tensiunilor. Relația dintre personal și deținuți era predominant formală, pe alocuri lipsită de empatie, fără semnale de abuz fizic sau psihologic, aceasta fiind deschisă și respectuoasă, cu intervenții punctuale din partea personalului psihologic și educativ.

Membrii echipei de vizitare apreciază că este necesară, în limita posibilităților, acoperirea numărului insuficient de personal specializat raportat la complexitatea cazurilor întâlnite. Astfel, accesul permanent la suport emoțional era limitat de numărul resurselor umane disponibile, iar inadecvarea spațiilor consilierii psihologice de grup putea restrânge diferite oportunități de intervenție terapeutică.

De asemenea, factorii de vulnerabilitate psihologică (izolare, lipsa suportului familial, istoricul de traume sau de consum) necesitau planuri de intervenție individualizate și, deși există o continuitate în monitorizarea stării psihice a deținuților, **trebuie acordată o mai mare importanță protejării sănătății mentale** – chiar dacă în majoritatea secțiilor s-a evidențiat un climat de lucru echilibrat și o implicare activă a echipei psihologice în prevenirea și gestionarea disfuncționalităților emoționale, comportamentale sau relaționale. Abordarea integrată a nevoilor persoanelor vulnerabile trebuie să fie o prioritate, în condițiile în care psihologii din penitenciar dau dovadă de un efort admirabil în susținerea echilibrului psihic, de multe ori în condiții de supraîncărcare profesională ridicată.

Deși, în mod obișnuit, echipa de psihologi realiza cu profesionalism evaluarea inițială și

periodică, pe lângă consilierea psihologică acordată gestionării stresului, anxietății, depresiei, psihologii consideră că prioritare devin activitățile specifice, de genul managementului furiei și combaterea dependențelor, dezvoltarea de abilități sociale. Din acest motiv, suportul psihologic proactiv (terapie continuă, crearea grupurilor de suport și de reziliență) este greu de susținut în mod sistematic, în anumite situații, acesta putând deveni critic.

Membrii echipei de vizitare apreciază că, fără suficient suport psihologic sau în absența acestuia, apar traume de durată și modele de comportament deviant fixate, contrare scopului reeducării, **prioritizarea îmbunătățirii constante a condițiilor și serviciilor psihologice nefiind doar o obligație legală, ci și o condiție esențială pentru ca pedeapsa privativă de libertate să își îndeplinească rolul corectiv, și nu doar punitiv.**

Impactul psihologic al condițiilor de detenție relevă o serie de factori de stres și implicații dintre cele mai nefavorabile asupra personalității deținuților. Tensiuni interpersonale, violențe spontane și abuzuri, izolarea și lipsa suportului familial, lipsa stimulării și a activităților constructive, accesul limitat la serviciile de sănătate mentală, stigmatizarea și perspectiva post-detenție pot induce insensibilizare emoțională, degradarea vieții psihice (plictiseală cronică, apatie și pierderea sensului). Astfel, deținuții pot involua psiho-social, iar dependențele (fumatul excesiv), comportamentele obsesive sau auto-vătămarea pot apărea pe fondul frustrării și a lipsei de alternative. Pentru tineri, întreruperea educației și inactivitatea intelectuală un timp îndelungat le afectează dezvoltarea cognitivă și emoțională, iar reintegrarea acestora devine dificilă, când deținutul iese marcat de anxietate, cu încredere scăzută în sine și, eventual, cu traume psihice netratate.

Membrii echipei de vizitare au observat că efortul echipei psihologice din cadrul Penitenciarului Bacău este evident și susținut, contribuind esențial la stabilitatea emoțională și socială a persoanelor aflate în mediul de detenție.

În contextul legislativ actual și, mai ales, în cel al evaluărilor specifice profilurilor psiho-comportamentale întâlnite, este necesară o continuă susținere instituțională a acestei echipe, nu numai prin investiții în resursele materiale alocate, care fac posibilă intervenția psihologică eficientă, etică și adaptată realităților, cât mai ales în provocările contextuale ale intervențiilor, dată fiind complexitatea cazurilor și limitările structurale prezente.

În ceea ce privește asistența socială oferită persoanelor private de libertate, conform informațiilor primite de la personalul penitenciarului, activitatea de asistență socială era asigurată de către asistenți sociali care dețineau avize de exercitare a profesiei, fiind înscriși în Colegiul Național al Asistenților Sociali din România.

Activitatea de asistență socială în penitenciar presupunea desfășurarea activităților de evaluare, consiliere, mediere socială, implementarea programelor sociale și educaționale, precum și alte activități circumscrise proiectului de activitate. Asistența oferită persoanelor private de libertate pentru menținerea relației cu familia se concretiza în medierea relațiilor cu membrii acesteia pentru consolidarea mediului de suport, precum și acordarea sprijinului pentru identificarea și accesarea resurselor materiale și financiare necesare reintegrării psihosociale.

Programele de asistență socială derulate în penitenciar erau adaptate în funcție de nevoile și riscurile identificate și urmăreau formarea și dezvoltarea deprinderilor sociale, precum și îmbunătățirea relațiilor cu mediul de suport. Fiecare program de asistență socială derulat în penitenciar avea constituită o mapă documentară cuprinzând informații referitoare la descrierea programului, calendarul implementării acestuia, grup țintă, participanți, evaluări etc. Astfel, asistentul social era implicat în derularea mai multor programe și activități care vizau: adaptarea la viața instituționalizată, calificarea profesională, informarea, consilierea și medierea privind piața muncii, activități de carte, activități artistice, activități ocupaționale, activități recreative de tip hobby, activități de pregătire și motivare culturală, cursuri de cultură generală, cercuri tematice, conferințe, programe de educație moral-civică, pregătirea pentru liberare – Programul ProLib, consiliere pe probleme sociale – la cererea persoanelor private de libertate, în situații de criză (refuz de hrană, izolare, idei suicidare, conduite agresive, divorț, copii în sistemul de protecție) sau efectuate în vederea cunoașterii subiecților.

Conform informațiilor primite de la personalul de specialitate, în anul 2025 până la data efectuării vizitei, fuseseră desfășurate următoarele activități și programe de asistență socială:

1. Program de prevenire a recidivei: 85 deținuți.
2. Program de pregătire pentru liberare: 80 deținuți.
3. Program de reabilitare comportamentală BriSar :10 deținuți.

De asemenea, avuseseră loc activități semistructurate din Calendarul de evenimente 2025, la care au participat 702 deținuți : Ziua Justiției Sociale, Ziua Familiei, Ziua Siguranței Rutiere, Paștele.

În cadrul campaniei de conștientizare a persoanelor private de libertate pentru valorificarea propriilor resurse individuale s-au organizat următoarele activități și programe de asistență psihologică:

1. Program destinat persoanelor cu risc de suicid: 8 deținuți.
2. Program pentru reducerea manifestărilor agresive: 37 deținuți.
3. Activități semistructurate din Calendarul de evenimente 2025: 649 deținuți.

Potrivit informațiilor puse la dispoziția membrilor echipei de vizitare, în anul 2025 au fost realizate 523 de evaluări sociale (inițiale, periodice și finale), 321 convorbiri sociale de informare, 163 de demersuri pentru soluționarea problemelor sociale (adrese transmise instituțiilor de stat, organizațiilor neguvernamentale, căsătorii etc.).

Cu privire la respectarea dreptului la informare al persoanelor private de libertate, conform informațiilor puse la dispoziția membrilor echipei de vizită de către conducerea Sectorului Reintegrare Socială, au fost difuzate emisiuni Radio/TV, fiecare cameră de deținere având televizor. Programul aprobat de directorul unității pentru difuzarea emisiunilor era: luni, marți, miercuri, joi și duminică: 07.30-23.00, iar vinerea și sâmbăta: 07.30-24.00, având în vedere că este necesar să se asigure un interval de minim 7 ore de somn/odihnă. Cu ocazia unor evenimente deosebite se prelungea programul TV, prin aprobarea directorului unității, conform legislației specifice.

La nivelul unității exista o bibliotecă funcțională, unde un deținut selecționat derula activități specifice împreună cu un coordonator de bibliotecă, desemnat la nivelul serviciului educație, care ținea evidența acestei activități. De asemenea, deținuții puteau consulta la infochioșc lista cu titlurile și autorii, oferite spre împrumut, și comunicau responsabilului sau educatorului desemnat la nivelul camerei opțiunile de solicitare carte. La data efectuării vizitei, erau înregistrați 82 de cititori, în anul 2025 fiind împrumutate 434 de cărți.

Cu privire la activitățile de școlarizare, instituțiile partenere erau Școala Gimnazială nr. 7 Tg. Ocna (clasele I-VIII) și Colegiul Tehnic N.V. Karpen Bacău (clasele IX-XII), persoanele private de libertate fiind școlarizate astfel:

Clasele I-IV: 35 înscriși.

Clasele V-VIII: 50 înscriși.

Nivel liceal: 23 înscriși.

Referitor la activitățile sportive desfășurate în penitenciar, în anul 2025 au fost organizate 5 competiții sportive în interiorul locului de deținere (împins din culcat cu haltera și abdomene, precum și fotbal), la care au participat 175 de persoane private de libertate.

Totodată au fost desfășurate numeroase activități, în colaborare cu diverși parteneri, astfel:

a) Activități și programe derulate în parteneriat cu Fundația Stânca Veacurilor, Serviciul Umanitar pentru Penitenciare și Asociația Fight for Freedom:

1. Program Ființa umană între drepturi și responsabilități: 11 deținuți RÎ.
2. Program Biblia și sentimentele umane: 13 deținuți RÎ.
3. Program Dincolo de succes: 10 deținuți RÎ.
4. Program eu și toată casa mea: 8 deținuți.
5. Proiect activitate Dezvoltarea abilităților sociale: 7 deținuți.

b) Activități și programe de educație:

1. Program Adaptare la condițiile privării de libertate: 256 deținuți.
2. Program Educație civică: 52 deținuți.
3. Program de Educație pentru Sănătate: 36 deținuți.
4. Program tip Hobby: 10 deținuți.
5. Program de Educație prin sport: 11 deținuți.

c) Activități semistructurate din Calendarul de evenimente pentru anul 2025, la care au participat 3856 deținuți :

Ziua Internațională pentru Nonviolența în școală - concurs tematic.

Ziua Mondială a Justiției Sociale - concurs tematic.

Dragobetele - concurs tematic.

Cea mai curată cameră de deținere - activitate de informare (activitate trimestrială).

Ziua Internațională pentru eliminarea discriminării rasiale - concurs tematic.

Ziua mărțișorului - activitate artistică.

Ziua Mondială a Scriitorilor - creație literară.

Ziua Internațională a Femeii - activitate artistică.

Ziua Pământului - concurs tematic.

Paștele - activități moral religioase și semistructurate.

Campanie de interiorizare a unor valori morale raportat la natura infracțiunilor săvârșite - dezbateri.

Ziua Internațională a Muncii - concurs tematic.

Ziua Sfinților Împărați Constantin și Elena - concurs tematic.

Ziua Internațională a Familiei - dezbateri.

Ziua Internațională fără Tutun - dezbateri.

De asemenea, au fost organizate 7 ieșiri în comunitate, la care au participat 62 de deținuți.

Referitor la starea disciplinară în rândul persoanelor private de libertate, în perioada ianuarie-mai 2025 au fost discutate în Comisia de Disciplină a Penitenciarului Bacău un număr de 127 de rapoarte de incident, fiind întocmite dosare de cercetare disciplinară pentru 85 abateri disciplinare. Din dosarele de cercetare disciplinară, 47 au fost clasate.

Din verificările efectuate de echipa de vizită în Registrul de înregistrări a rapoartelor de incident, în dosarele de incident și din informațiile furnizate de personalul unității, echipa de vizită a constatat că în Penitenciarul Bacău era respectată procedura constatării abaterilor disciplinare. Astfel, incidentele de pe secțiile de deținere erau raportate de către personalul de pază șefilor de secție, care declanșau procedura disciplinară prin înaintarea raportului de incident comisiei de disciplină; se efectuau cercetările prealabile privind fapta, se aduceau la cunoștință motivele declanșării procedurii disciplinare persoanei condamnate. În termen de 24 de ore de la înregistrare, rapoartele de incident erau înaintate comisiei de disciplină, care stabilea un termen pentru întrunirea comisiei și efectuarea cercetării disciplinare. Comisia de disciplină informa persoana cu privire la acuzațiile care i se aduceau, analiza documentele de la dosar, audia persoana condamnată, după care se pronunța cu privire la fapta. Hotărârea comisiei de disciplină se comunica persoanei

condamnate de îndată, sub semnătură, cu menționarea căii de atac existente și a termenului de exercitare a acesteia.

Din discuțiile purtate cu deținuții a reieșit că aceștia cunoșteau procedura disciplinară și dreptul de a contesta sancțiunile disciplinare primite, echipa de vizită putând constata că un procent de aproximativ 50% din sancțiunile aplicate fuseseră contestate de către persoanele private de libertate. Nu fusese anulată sau modificată de către instanța de judecată nicio sancțiune aplicată.

Conform informațiilor primite de la persoanele private de libertate, sancțiunile au fost aplicate în urma efectuării cercetării disciplinare și a audierii deținuților.

4. Recomandări.

Având în vedere cele de mai sus, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului:

RECOMANDĂ

a) Conducerii Administrației Naționale a Penitenciarelor să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. gestionarea supraaglomerării în cadrul Penitenciarului Bacău, în condițiile în care la momentul vizitei supraaglomerarea era evidentă în unele secții de deținere, astfel încât să fie evitate eventualele probleme grave care ar putea fi generate în domeniul tratamentului, sănătății, securității și reabilitării;

2. angajarea personalului psihosocial și din sectorul operativ necesar desfășurării activităților din Penitenciarul Bacău;

3. alocarea resurselor financiare în scopul organizării corespunzătoare a cabinetelor medicale și reorganizării infirmeriei într-un spațiu adecvat, care să respecte cerințele minime ale unui salon de internare.

**b) Conducerii Penitenciarului Bacău să întreprindă măsurile legale
care se impun pentru:**

1. îmbunătățirea condițiilor de cazare prin dotarea tuturor camerelor cu paturi și saltele noi, precum și cu mobilierul necesar pentru păstrarea bunurilor și obiectelor personale, igienizarea băilor, precum și eliminarea celui de-al treilea nivel de paturi din toate camerele de detenție;
2. continuarea acțiunilor de igienizare a camerelor de deținere, precum și efectuarea operațiunilor de dezinsecție cu o frecvență mai mare și verificarea eficienței substanțelor folosite.
3. îmbunătățirea condițiilor de preparare a hranei, cât și de asigurare a unei hrane corespunzătoare, atât din punct de vedere caloric, organoleptic, cât și adaptată stării de sănătate și preferințelor personale sau religioase.
4. îmbunătățirea activității medicale prin încheierea unei colaborări cu un medic psihiatru, precum și prin actualizarea procedurii de aprovizionare cu medicamente, astfel încât să nu existe sincope în asigurarea medicamentelor de primă necesitate, în conformitate cu necesitățile persoanelor private de libertate din Penitenciarul Bacău .
5. consolidarea și disponibilitatea resurselor psihologice, astfel încât fiecare deținut să poată beneficia de un plan de intervenție personalizat; concret, asigurarea condițiilor privind continuitatea programelor deja aflate în derulare, inițiate de psihologii Penitenciarului – (ex. ”Programul de formare a deținuților de sprijin pentru persoanele cu afecțiuni psihice” / ”Campania de conștientizare destinată persoanelor private de libertate pentru valorificarea propriilor resurse”, activități de grup inițiate pentru creșterea șanselor de asumare a unui mod de viață responsabil și adoptarea unor atitudini prosociale)
6. amenajarea unor spații adecvate și securizate pentru a desfășura aceste activități de consiliere psihologică individuale / de grup (grupurilor de suport) și activităților expresiv-terapeutice
7. instituirea unor protocoale clare de screening psihologic periodic, pentru identificarea timpurie a riscurilor socio-emoționale (idei suicidare, regres comportamental etc) formarea continuă a personalului operativ în recunoașterea semnelor de vulnerabilitate psihică și facilitarea colaborării interdisciplinare în cadrul evaluărilor psihologice de risc

8. implementarea de programe structurale pentru reducerea stresului, dezvoltarea rezilienței și integrarea treptată a deținuților în comunități terapeutice
9. promovarea dreptului la informare psihologică și participare activă în gestionarea propriei stări de sănătate mintală, prin sesiuni deschise de voluntariat și de participare la campanii locale de conștientizare
10. monitorizarea și evaluare continuă a eficienței intervențiilor psihologice prin raportarea calitativă, nu exclusiv cantitativă, în scopul adaptării permanente la nevoile beneficiarilor
11. consolidarea colaborării interinstituționale în sprijinul reintegrării sociale.

